

رابطه بین ادبیات و ویژگی های دانشجویان دانشگاه پیام نور گیلانغرب

مریم الفتی

کارشناس ادبیات فارسی ، فارغ التحصیل دانشگاه پیام نور

چکیده

سنجش شخصیت و توصیف خصایص شخصیتی از دیرباز مورد توجه روان شناسان بوده است . در عصر کنونی شناخت ویژگی های شخصیتی افراد در بسیاری موقعیت های زندگی ضرورت پیدا می کند ، معلمان و پرورشکاران برای شناخت بهتر دانشجویان نیاز دارند که ویژگی های شخصیتی آنان را مورد سنجش قرار دهند ، تا بتوانند برنامه و روش تربیتی خود را با این ویژگی ها و نیاز های آنان هماهنگ کنند . مشاوران تحصیلی و روان شناسان بالینی برای راهنمایی و کمک به مراجعان و درمانجویان لازم است . ویژگی های شخصیتی آنان را مورد ارزشیابی قرار دهند . سنجش خصایص تحصیلی ، راهنمایی شغلی و تحصیلی ، مشاوره های روانی و مانند اینها امری انسانی است . زیرا کارایی افراد در شغل ، موفقیت آنان در تمامی موقعیت های زندگی با خصایص شخصیتی او رابطه دارد . در سنجش شخصیت اساساً " سازگاری شخص مورد ارزیابی قرار می گیرد .

واژه های کلیدی: ادبیات ، ویژگی ، دانشجویان ، پیام نور ، گیلانغرب.

مقدمه

از دیدگاه روان‌شناسی، سازگاری فرایند الگوهای مختلف پاسخ‌دهی شخص به تغییرات محیطی است. طرفداران مکتب صفات شخصیت عقیده دارند که هر فرد ترکیب وحدت یافته‌ای از صفات بدنی و روانی است. آنان ضمن تأکید بر تفاوت‌های فردی در صفات شخصیت به طبقه‌بندی افراد بر اساس برخی از صفات مشترک معتقدند. یکی از مسائل مهم در مطالعه و سنجش شخصیت آن است که باید مفهوم شخصیت و خصایص شخصیتی که مورد سنجش قرار می‌گیرند به روشنی تعریف شود. بنابه یافته‌های متعدد در رابطه با اثربخشی چید و جهی ادبیات امروزه به این مهم به عنوان یک ضرورت در زندگی نگریده می‌شود. معمولاً بحث ادبیات و ویژگی‌های شخصیتی رابطه‌ی تنگاتنگی دارند به این معنی که جهت توانمندتر شدن در زندگی و علی‌الخصوص در مواجهه با موقعیت‌های فشار آور لازم است که به ادبیات کردن روی آوریم. همانطور که می‌دانید منظور از اوقات فراغت زمان‌های آزاد ماست. زمان‌هایی که می‌توانیم. آنرا برای خودمان صرف کنیم. و چه بهتر که با اوقات فراغت و ادبیات کردن یک مولفه بهداشتی روانی مفید است و گذراندن بخشی از اوقات فراغت طی فعالیت‌های ادبیات کردن یک مولفه بهداشتی روانی مفید است و گذراندن بخشی از اوقات فراغت طی فعالیت‌های ادبیات می‌مطمناً موجب ارتقاء بهداشت روانی و جسمانی می‌گردد. (کریمی، ۱۳۸۰، فتح‌اله خویی، ۱۳۸۰)

بیان مسئله:

ادبیات جزو پدیده‌هایی است که در جامعه‌ی مدرن تأثیر گذاری غالبی دارد. هیچ جنبه‌ی دیگری از مسائل اجتماعی تا این مورد توجه رسانه‌ها قرار ندارند زمانی که امواج تنش به ضرر حمله می‌آورد روی آوردن به ادبیات می‌تواند راهی برای آرامش عصبی باشد. پیاده روی دویدن، شنا کردن و سایر ادبیات‌ها ذهن را از مسائل شش‌زبازی دارد و مشغول به ادبیات می‌سازد. کسانی که اهل ادبیات هستند. غالباً روحیه‌ی قوی پیدا می‌کنند و در مقابل ناملایمات کمتر دچار ضعف و فتور روحی و جسمی می‌گردند. البته شواهد و دلایل مستندی در دست نیست که ادبیات را مستقیماً راه درمان فشارهای عصبی قلمداد کرده باشند ولی این نکته مسلم است که فرد در زمان ادبیات تنش را فراموش می‌کند و همین فراغت خاطر از عامل تنش را باعث استراحت و تجدید قوا برای مقابله با تنش و ایجاد مقاومت در برابر آن می‌شود. فعالیت‌های بدنی و فیزیکی نیز همانند ادبیات می‌توانند خستگی جسمانی و فراغت روانی ایجاد کنند و موجب تقلیل سطح تنش گردند. به عقیده‌ی یکی از صاحب‌نظران کار کردن و سخت کوشیدن با توجه به توان فرد می‌تواند یکی از طرف موثر برای مقابله با تنش باشند. انسان باید خود را در یابد و بر آن اساس به تلاش بپردازد به طور خلاصه ادبیات و سرگرم نشدن به فعالیت‌های بدنی به ذهن فرصت استراحت و آرامش می‌دهد و فرد را در مقابله با تنش مجهز و ترانمندی سازد (در گاهی، ۱۳۸۲). حال مسئله این است که چرا برخی دانشجویان و دانشجویان اقدام به ادبیات می‌کنند. در واقع سوال اصلی این پژوهش آن است که آیا این افراد از ویژگی‌های شخصیتی خاص برخوردارند؟ پژوهش حاضر به منظور روشن نمودن این موضوع انجام می‌شود.

ضرورت و اهمیت موضوع:

بررسی رابطه بین ادبیات و ویژگی‌های شخصیتی از نظر کاربردی و بنیادی حائز اهمیت بسیاری می‌باشد. لذا ضروری است که متخصصان و روان‌شناسان تربیتی، اجتماعی و آسیب‌شناسان روانی توجه و الطاف بیشتری نسبت به این موضوع داشته باشند. از آنجایی که امروزه به ادبیات به عنوان یک ضرورت در زندگی نگریده می‌شود لزوم تحقیقی همه‌جانبه در خصوص نقش این پدیده مهم امری بدهی است. زیرا فراگیر نشدن این پدیده که از عوامل مهم پیشرفت و ارتقاء جوامع محسوب می‌شود در تحول روانی افراد نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند می‌دانیم که اگر روح ادبیات و ادبیات‌کاری در درون کسی استوار گردد و دیگر حاضر به کار غیر شرافتمندانه نخواهد شد و داشتن چنین ویژگی بزرگی موجبات تحول روانی افراد رادزندگی فعلی آینده به ارمغان می‌آورد. ادبیات بنابه تعریف درمواردی به کار می‌رود که فعالیت بدنی حالت رقابتی داشته باشد یا نیازمند مهارت و تلاش بیشتر از حد معمول باشد. یا بر اساس قوانین و مقرراتی تثبیت شده و رسمی انجام پذیر با این تعریف واضح است که بعضی فعالیت‌های فیزیکی را می‌توان به عنوان ادبیات در نظر گرفت و بقیه دیگر تحت شرایطی

در این تقسیم بندی نخواهند گنجید . افراد ممکن است عمدتاً با هدف کسب مزایای مرتبط با سلامتی (مانند تناسب و آمادگی جسمانی و روانی . کاهش تنش و طول عمر بیشتر) به فعالیت های فیزیکی بسیاری قوی و پر از انرژی روی آورند ، این نوع فعالیت های توانمند درمان کننده ی کاستی های بدن آنها از آن جهات باشد . (فتح زاده خویی ۱۳۸۰)

تعریف متغیر ها :

شخصیت

تعریف مفهومی : مجموعه یا کل خصوصیات و صفات هر شخص اعم از بدنی ، ذهنی ، عاطفی اخلاقی که موروثی یا اکتسابی هستند و او را به طور آشکار از دیگران مشخص می نماید (قلی زاده ، ۱۳۷۶) .

تعریف عملیاتی : شخصیت عبارتست از نمره ای که شخص در پرسشنامه چند وجهی شخصیتی مینه سو تا در این پژوهش به دست می آورد.

ادبیات : برای نشان دادن تمام ادبیات های تفریحی و سرگرمی و رقابتی ، تمرین ها و فعالیت های بدن لازم برای تناسب و آمادگی جسمانی و روانی به کار می رود (فتح اله زاده خویی، ۱۳۸۰) خویش انجام می دهد.

ادبیات کار : فردی است که حداقل در یک رشته ادبیات ی فعال بوده و فعالیت های لازم را برای تناسب و آمادگی جسمانی و روانی خویش انجام می دهند .

غیر ادبیات کار : فردی است که حتی در یک رشته ادبیات ی ساده فعال نبوده و فعالیت و تحرک لازم را در خود نشان نمی دهد و فاقد تناسب و آمادگی جسمانی و روانی لازم است .

فرآیند ادبیات :

طی سالیان اخیر گرایش به سوی فعالیت های ادبیات ی از ضروریات به حساب آمده است و متخصصان به نقش حیاتی در سلامتی انسان از جنبه های گوناگون تاکید دارند که البته بیشتر در مورد نقش ادبیات و تاکید آن بر روی سلامت جهانی و کمتر به جنبه های روانی آن پرداخته شده است . اگر چه روان شناسان معتقدند که ادبیات یک رویکرد بالینی در اصطلاح الگو های رفتاری می تواند در درمان طیف گسترده ای از اختلالات روانی (اضطراب ، افسردگی) و روان تنی (دیابت ، آسم) مورد بحث و بررسی قرار گیرد محققان تربیت بدنی و ادبیات در مدارس و دانشگاهها و به طور کلی تعلیم و تربیت چنین ابراز داشته اند که نظریه پردازان برنامه های آموزشی در حیطه تربیت بدنی و ادبیات در جهت کسب تعاریف و ساختار قابل درک و منطقی توسط معلمان در راستای تفکر خلاق در مورد ابعاد عاطفی به طور کلی و ویژگی های شخصیتی به طور اخص مفید و موثر واقع گشته اند . (گیبونزو برسان، ۱۹۹۱)

نظریه ای که معتقد است ادبیات فقط به تعلیم و تربیت ابعاد جسمانی نمی پردازد نظریه ای جدید نیست ، بعضی از منابع ابراز می دارند که ادبیات نتایج مثبتی دارد که به صورت پیشرفت فردی و اجتماعی آشکار می گردد . لیکن نظریه پردازان تعلیم و تربیت انتقادی بر این عقیده اند که ادبیات می تواند بر برنامه آموزشی تأثیر گذاشته و در نهایت از بروز بی عدالتی ، تبعیض و نابرابری اجتماعی جلوگیری نماید ادبیات نقش بسیار مهمی را در سازندگی جامعه آینده ایفا می نماید و تربیت بدنی و ادبیات مدارس و دانشگاهها از دوران کسب نگرش علمی و اثبات گرا نسبت به رشد و پیشرفت فنی گسترش یافته است ، متخصصان تعلیم و تربیت پست اثبات گرایانه یا ضد اثبات گرایی انتقادی جوانب زیان بخش و منفی اثبات گرایان را تغییر داده و اخیراً پیشنهاداتی اصلاحی را ارائه نمودند که امید است بتوان در زمینه تربیت بدنی و ادبیات در مدارس و دانشگاهها نگاهی روشنتر و عادلانه تر داشت . تربیت بدنی و ادبیات در تاریخ خود اهدافی را دنبال کرده است و ملل مختلف از آن به دلایل گوناگونی سود جسته اند . بعضی از این اهداف کاملاً بشر دوستانه بوده و فقط به منظور فایده رساندن به اجرا کنندگان تربیت بدنی و ادبیات به کار گرفته شده است . اما علاوه بر این اهداف مقاصد و دلایل نهفته دیگری نیز وجود داشته اند که نیاز انسان را به آمادگی و تحقق آرمانهایش مرتفع ساخته اند اجرای برنامه های آمادگی جسمانی مرتبط با سلامتی ، آموزش ادبیات و اجرای بازیها در برنامه آموزشی مدارس و دانشگاهها نشان گر آن است که تربیت بدنی و ادبیات فواید مثبتی را به کسانی که به اجرای آن می پردازند منتقل می کند در انگلستان و ولز دروسی در برنامه آموزشی وجود دارند که بر اساس

فعالیت‌های گوناگونی پایه ریزی شده اند و این مطلب آشکار می سازد که ادبیات می تواند منافع بسیاری را برای افراد در بر داشته باشد و دانشجویان و دانشجو یانی که به اجرای فعالیت های ادبیات ی می پردازند از تمامی جوانب مفید آن سود می برند. (آنتونی لیکر، مترجم: روشن پور، ۱۳۸۴)

نتیجه گیری کلی :

با توجه به داده های به دست آمده در این پژوهش افراد مورد بررسی در گروه دختران غیر ادبیات کار بیشتر است . در مقیاس Ma درصد افراد ادبیات کار بیشتر از افراد غیر ادبیات کار است . به طور کلی می توان نتیجه گرفت که ویژگی های شخصیتی هر دو گروه تقریباً مشابه بوده و تفاوت چشم گیری مشاهده نشده است و میانگین کل در دو گروه تقریباً مشابه است .

محدودیت های تحقیق :

۱. محدودیت زمانی در جهت انجام پژوهش با توجه به اینکه باید در فرصتی خاص پژوهش انجام می گرفت .
۲. عدم همکاری مناسب دانشجویان در جهت پاسخ دادن به سؤالات .

پیشنهادات :

۱. ایجاد کردن جو صمیمی و خوشایند در کلاسهای درسی
۲. برگزاری کلاس های ویژه بین مسئولین دانشگاه و دانشجویان به منظور آگاهی از مسائل و مشکلات دانشجویان در زمینه ادبیات .
۳. با توجه به نوع سیستم دانشگاه پیام نور و حجم زیاد کتاب ها و افزایش ساعات دروس مربوطه .
۴. ایجاد تحقیقات بیشتر با جامعه آماری و حجم نمونه بیشتر به گونه ای که نتایج قابل تعمیم باشد .

منابع :

- ۱- آنا ستازی ، آن (۱۳۶۷) ، تفاوت های فردی ، (ترجمه : جواد طهرویان).
- ۲- تورسن ، ئی، پال، (۱۳۷۲) خلاقیت ، (ترجمه ، حسن قاسم زاده)
- ۳- سیف ، علی اکبر (۱۳۶۸) ، روان شناسی پرورشی
- ۴- شلاکستی ، گاوین ، (۱۳۶۹) تجسم خلاق ، (ترجمه ، گیتی خوشدل)
- ۵- شریعتمداری ، علی (۱۳۶۳) ، روان شناسی تربیتی
- ۶- فرهای ، عباس (۱۳۶۹) ، رشد پرورش استعداد ذهنی
- ۷- شل کراس ، دوریس (۱۳۶۹) ، آموزش رفتار خلاق و استعدادهای درخشان در دانش آموزان ، (ترجمه : مجتبی جوادیان)
- ۸- کالاگر ، جیمز (۱۳۶۹) ، آموزش کودکان تیزهوش (ترجمه : مجید مهدی زاده)
- ۹- یودو ، آلن ، (۱۳۵۸) خلاقیت در آموزشگاه . (ترجمه ، علی خانزاده